

ІВНЗ «КРОПИВНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ.»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова Приймальної комісії

Іван ЛИТВИН
2021р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітня програма: Право

форма навчання: денна

для вступників для здобуття ступеня бакалавр

на основі освітньо - кваліфікаційного рівня «молодий спеціаліст» за спорідненою спеціальністю

Обговорено:

на засіданні кафедри публічного та приватного права ПВНЗ КІДМУ
протокол № 7 від 23 лютого 2021 року

Затверджено

на засіданні Приймальної комісії ПВНЗ КІДМУ
протокол № 4 від 23 березня 2021 року.

Укладачі:

Заставська Лариса Павлівна – голова фахової атестаційної комісії, кандидат юридичних наук, професор;

Дегтярьова Світлана Володимирівна – член фахової атестаційної комісії, доктор юридичних наук, доцент;

Фільштейн Володимир Леонідович - член фахової атестаційної комісії, кандидат юридичних наук, професор;

Степанов Павло Леонідович - член фахової атестаційної комісії, кандидат юридичних наук, доцент;

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКИ.....	5
II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	6
III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНСТІ ВСТУПНИКІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ.....	21
IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	23

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКИ.

Мета фахового випробування – з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними навчальної програми за спеціальністю 081 Право, освітня програма «Право».

Завдання фахового випробування – оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Характеристика змісту фахового випробування. Програма фахового випробування має міждисциплінарний синтетичний характер. Його зміст відповідає функціям, для виконання яких повинен бути підготовлений вступник. Згідно з чинною освітньо-кваліфікаційною характеристикою зазначеного напрямку підготовки до таких функцій належать: регулювання, аналітична, організаційна, статистична. Фахове випробування проводиться у формі тестів. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить двадцять п'ять тестів. До кожного тесту пропонується чотири варіанти відповіді. Один варіант відповіді вірний. Тривалість фахового випробування одна година.

Вимоги до підготовки вступника. На фахове випробування виносяться теоретичні питання з основ теорії держави та права, конституційного права, цивільного права, адміністративного права, кримінального права, сімейного права, трудового права.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.

Основи теорії держави та права

Походження, сутність та ознаки держави. Поняття держави (у світі різних підходів щодо визначення). Основні ознаки держави. Суверенітет держави. Внутрішня і зовнішня сторони суверенітету. Суверенітет народу. Національний суверенітет. Поняття державної влади і її співвідношення з політичною владою. Методи і форми забезпечення державою інтересів суспільства, громадян, національних і соціальних спільнот (груп). Сутність держави. Аспекти сутності держави.

Походження, сутність та ознаки права. Історичні типи права: рабовласницьке, феодальне, буржуазне, соціалістичне. Основні уявлення та вчення про право. Визначення поняття права. Соціальна цінність права. Право як спеціальний регулятор суспільних відносин. Ознаки права (нормативність, системність, формальна визначеність, вольовий характер, загальна обов'язковість, гарантованість державою). Право як система норм (правил) поведінки особи, нормативна основа організації та функціонування державної влади, об'єднань громадян, інших осіб. Об'єктивне та суб'єктивне право. Природне та позитивне право. Функції права. Загально-соціальні (виховна, інформаційна, орієнтаційна, оцінювальна) та спеціально-соціальні (юридичні) функції права (регулятивні – статична та динамічна, охоронна).

Громадянське суспільство та соціально-правова держава. Громадянське суспільство: поняття, структура, основні ознаки, сутність. Громадянин і громадянське суспільство. Взаємозалежність і взаємодія громадянського суспільства і держави. Історія виникнення соціальної держави. Поняття, види та ознаки соціальної держави. Україна як соціальна держава. Поняття правової держави. Ознаки правової держави: верховенство права та закону; розподіл влад; охорона прав та свобод

громадян; взаємна відповідальність держави та особи; соціальна та юридична захищеність особи; конституційна законність та конституційний контроль; взаємозв'язок держави з громадським суспільством. Проблеми та шляхи формування правової держави в Україні.

Функції держави. Поняття функцій держави. Визначення основних напрямів діяльності держави. Класифікація функцій держави, їх взаємозумовленість і взаємозв'язок. Функції сучасної Української держави і функції державних органів: їх відмінність і взаємозв'язок. Правові форми здійснення державою своїх функцій.

Механізм держави. Поняття механізму держави. Роль механізму держави у забезпеченні здійснення її функцій. Структура механізму сучасної держави та її правова основа. Державні органи, установи, підприємства і організації, їх місце і роль у механізмі держави. Державні і недержавні (комерційні) організації: специфічні риси їх функціонування у механізмі держави.

Форма держави. Поняття форми держави. Форма правління, форма державного устрою, форма державного (політичного) режиму, їх поняття та основні риси. Монархія і республіка. Види монархічних форм правління. Сучасні монархії. Види республіканських форм правління. Парламентська, президентська, парламентсько-президентська та президентсько-парламентська республіка. Форма правління в Україні. Поняття форми державного устрою. Національно-державний та адміністративно-територіальний устрій держави. Унітарна держава, її основні ознаки. Автономія в унітарній державі. Федеративна держава. Види федерацій. Конфедерація. Демократичний та антидемократичний режим.

Джерела права. Поняття правового (юридичного) акту. Види правових актів. Поняття та ознаки нормативно-правового акту. Закони та підзаконні акти, їх загальні та особливі риси. Закон як нормативно-правовий акт держави вищої юридичної сили. Класифікація законів. Конституційні, кодифікаційні та прості (звичайні) закони. Загальні та спеціальні закони.

Конституція держави. Відмінність Конституції від всіх інших правових актів державної влади. Підзаконні нормативно-правові акти. Нормативно-правові акти парламенту (України). Нормативно-правові акти глави (президента) держави. Правові акти уряду (Кабінет Міністрів України), їх основні види. Юридичні акти міністерств та центральних відомств, їх класифікація та юридична природа. Нормативно-правові акти місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Локальні нормативні акти (підприємств, установ, організацій).

Систематизація законодавства. Систематизація нормативно-правових актів (законодавства), її поняття, ознаки, форми поняття та ознаки інкорпорації та кодифікації законодавства. Загальна та галузева кодифікація законів. Систематичне зібрання законодавства, збірки законів (нормативних актів). Принципи систематизації та кодифікації законодавства. Хронологічний та предметний підходи.

Норми права та форми їх реалізації. Поняття норми права та її основні ознаки. Види норм права. Регулятивні і правоохоронні норми права. Дозволяючі (уповноважуючі), зобов'язуючі, забороняючі норми права. Матеріальні та процесуальні норми права: їх взаємозв'язок і відмінність. Класифікація норм права за рівнем їх нормативності. Колізійні норми. Значення класифікації норм права для їх ефективної реалізації. Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція (прості, складні, абсолютно та відносно визначені). Структура регулятивних та правоохоронних норм права. Форми викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів (пряма, посилкова і бланкетна, казуїстична, абстрактна). Співвідношення норми права та статті нормативно-правового акту.

Поняття, значення і способи тлумачення правових норм. Поняття тлумачення норм права, його основні риси. З'ясування та роз'яснення змісту правових норм (їх окремих елементів). Способи тлумачення норм права, поняття та основні види. Граматичне (філологічне, семантичне, лінгвістичне) тлумачення норм права. Логічне, історичне, телеологічне та

наукове тлумачення правових норм. Класифікація тлумачення норм права. Види тлумачення правових норм за суб'єктом. Офіційне тлумачення норм права та його види (легальне, аутентичне). Юридична природа (наслідків) офіційного тлумачення правових норм, його обов'язковість в правозастосуванні. Неофіційне тлумачення норм права, його основні риси та види. Доктринальне тлумачення правових норм та його значення для правозастосування та удосконалення механізму правового регулювання (науково-практичні коментарі, дослідження права: дисертації, статті, монографії і т.ін.). Професійне та побутове тлумачення норм права. Види тлумачення норм права за обсягом: буквальне, поширювальне (розширене) та обмежувальне тлумачення, їх значення для вірного, обґрунтованого та законного прийняття юридичного рішення (акту). Нормативне та казуальне тлумачення правових норм (за результатом). Акти тлумачення, їх види та юридична природа.

Система права. Система права та правова система їх співвідношення. Поняття та основні риси структури права. Рівні (елементи) структури права: правова норма, інститут права, галузь права, підгалузі права. Система права. Матеріальне та процесуальне право. Публічне та приватне право. Система законодавства: поняття, основні риси та структурні підрозділи. Співвідношення системи права й системи законодавства.

Правові відносини. Поняття та основні ознаки правових відносин. Склад (структура) правових відносин. Матеріальні та юридичні аспекти змісту правовідносин. Основні елементи складу правовідносин: суб'єкти, зміст (юридичний, фактичний), об'єкти. Зміст правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність фізичних осіб. Правоздатність. Дієздатність. Деліктоздатність. Правосуб'єктність юридичних осіб. Публічні (некомерційні) і приватні (комерційні) юридичні особи. Об'єкти правових відносин: поняття та ознаки. Види об'єктів правових відносин: їх поняття та види згідно законодавства України. Їх правовий режим. Юридичний факт.

Законність і правопорядок. Поняття та сутність законності. Законність як принцип життя цивілізованого суспільства. Режим законності у правовій державі. Принципи та вимоги законності. Конституційне забезпечення законності. Система гарантій законності. Соціальні та юридичні гарантії законності. Суспільний порядок та правовий порядок. Поняття правопорядку, його співвідношення з законністю та демократією. Законність та дисципліна. Види дисципліни.

Правопорушення та відповідальність за їх скоєння. Ознаки правопорушення: протиправність, винність (деліктоздатність), соціальна шкідливість (небезпечність), наслідки. Склад правопорушення. Суб'єкт правопорушення та його особливості у різних галузях (інститутах) права. Об'єктивна сторона правопорушення, її ознаки. Причинний зв'язок між правопорушенням (дією) та наслідками. Суб'єктивна сторона правопорушення: вина, її форми – умисел та необережність. Прямий та непрямий умисел, протиправна самовпевненість та протиправна необережність.

Конституційне право

Поняття, предмет і джерела конституційного права України. Поняття конституційного права. Предмет конституційного права, його структура. Методи конституційного права. Місце і роль конституційного права в системі національного права України. Система конституційного права, її елементна характеристика. Конституційно-правові норми: поняття, види та особливості. Конституційно-правові інститути: поняття, види та особливості. Конституційно-правові відносини, їх форми та особливості. Джерела галузі конституційного права.

Основи конституційного ладу України. Ознаки і принципи конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Риси України як конституційної держави. Поняття державного ладу України та характеристика його принципів. Конституційне закріплення форми української держави. Конституційне закріплення основ

громадянського суспільства та відносин між державою та людиною, державою і громадянином. Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи суспільного ладу. Система суспільного ладу.

Конституційно-правовий статус особи. Поняття громадянства України. Особи, які є громадянами України. Підстави набуття та припинення громадянства Поняття основних прав і свобод людини і громадянина, їх співвідношення. Поняття конституційно-правового статусу людини та громадянина та основні принципи їх забезпечення. Класифікація і юридичні властивості основних прав і свобод. Конституційно-правове регулювання основних особистих, політичних, соціально-економічних і культурних прав громадян України, їх відповідність міжнародним стандартам прав людини і громадянина. Основні обов'язки громадян України, їх загальна характеристика. Поняття громадянства України. Особи, які є громадянами України. Підстави набуття та припинення громадянства

Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Вибори як спосіб формування органів державної влади. Конституційне регулювання виборчої системи в Україні. Виборче право і виборча система: Співвідношення понять активне і пасивне виборче право в Україні. Поняття виборчої системи і їх види. Виборчий процес: поняття і законодавче регулювання. Стадії виборчого процесу в українському законодавстві. Поняття референдуму і його призначення. Види референдумів.

Система органів державної влади України. Поняття органу державної влади. Поняття механізму держави та апарату держави. Ознаки, функції, принципи діяльності й правова основа діяльності органу державної влади. Види та система органів влади в Україні. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус Президента України. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади України. Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури.

Місцеве самоврядування. Поняття місцевого самоврядування. Правова природа місцевого самоврядування. Система місцевого

самоврядування. Система органів місцевого самоврядування. Формування органів місцевого самоврядування. Компетенція органів місцевого самоврядування.

Адміністративно-територіальний устрій України. Поняття територіального устрою держави. Територіальний та державний устрій. Політико-територіальний та адміністративно-територіальний устрій. Ознаки унітарних та федеративних держав. Різновиди унітарних держав. Конституційне закріплення форми державного устрою України як децентралізованої унітарної держави. Поняття та система адміністративно-територіального устрою України. Види адміністративно-територіальних одиниць. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим.

Адміністративне право

Адміністративне право. Державне управління. Виконавча влада як гілка державної влади та її управлінська спрямованість. Управління: загальне поняття і соціальна природа. Поняття державного управління у широкому і вузькому розумінні. Співвідношення державного управління та виконавчої влади. Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять. Необхідність уточнення традиційного погляду на предмет адміністративного права. Предмет адміністративного права: сучасне визначення. Метод адміністративного права.

Принципи адміністративного права. Українська наука адміністративного права на сучасному етапі. Науки про управління та організаційна наука. Порівняльно-правовий метод у науці адміністративного права. Навчальний курс адміністративного права.

Норми, система і джерела адміністративного права. Поняття і структура норм адміністративного права. Зростання ролі адміністративно – правових норм у регулюванні управлінських відносин. Дія адміністративно – правових норм. Види адміністративно – правових норм. Система адміністративного права: поняття і зміст. Підгалузі та інститути в системі адміністративного права. Адміністративне право – галузь публічного права.

Зв'язки адміністративного права з іншими галузями українського права. Поняття джерел адміністративного права. Види джерел адміністративного права. Адміністративне право і форми систематизації адміністративного законодавства.

Загальна характеристика суб'єктів адміністративного права. Фізичні особи: адміністративно – правовий статус. Поняття і види суб'єктів адміністративного права. Поняття адміністративної правосуб'єктності та адміністративно – правового статусу. Адміністративно – правовий статус громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління. Форми участі громадян в державному управлінні. Адміністративно – правові гарантії суб'єктивних прав громадян. Іноземні громадяни і особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно – правового статусу. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види об'єднань громадян. Адміністративно – правовий статус об'єднань громадян. Забезпечення законності в діяльності об'єднань громадян.

Органи виконавчої влади: поняття, система, адміністративно – правовий статус. Поняття і види органи виконавчої влади. Система органів виконавчої влади та основні засади її структурної побудови. Президент України і система органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади. Органи виконавчої влади у світлі адміністративної реформи в Україні. Адміністративно – правовий статус інших (крім органів виконавчої влади) державних органів. Адміністративно – правовий статус органів місцевого самоврядування. Адміністративно – правовий статус службовців державних органів і органів місцевого самоврядування. Об'єднання громадян та їх адміністративно – правовий статус. Основні риси адміністративно – правового статусу підприємств, установ, організацій.

Форми та методи державного управління. Поняття форм державного

управління. Види форм управління. Правові акти державного управління, їх поняття, ознаки та юридичне значення. Відмінність актів державного управління від інших документів та рішень. Види актів державного управління. Вимоги, що ставляться до актів управління, наслідки їх невиконання. Порядок прийняття, дії, зміни, зупинення та скасування актів державного управління. Поняття методів державного управління, їх класифікація. Переконавання та примус у державному управлінні. Методи прямого і непрямого управління. Адміністративні і економічні методи. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління.

Місцеве самоврядування в Україні. Поняття місцевого самоврядування в Україні. Ознаки місцевого самоврядування. Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. Принципи місцевого самоврядування. Поняття системи місцевого самоврядування в Україні. Структура місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада. Виконавчі органи рад. Органи самоорганізації населення. Районні та обласні ради. Повноваження органів місцевого самоврядування. Власні повноваження. Делеговані повноваження. Сільська, селищна та міська рада. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін. Гарантії місцевого самоврядування.

Поняття, підстави та зміст адміністративної відповідальності. Загальна характеристика юридичної відповідальності як складової державного примусу. Види юридичної відповідальності. Поняття, ознаки та характеристика адміністративної відповідальності. Підстави настання адміністративної відповідальності. Обставини які виключають адміністративну відповідальність, звільняють від її настання, пом'якшують або ж обтяжують її настання. Суб'єкти, що притягуються до адміністративної відповідальності та їх характеристика. Адміністративні стягнення як міри адміністративної відповідальності, їх види та характеристика.

Кримінальне право

Поняття злочину, склад злочину. Злочин як явище реальної дійсності. Поняття злочину. Його історично мінливий характер. Визначення поняття злочину: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне. Їх сутність. Ознаки злочину. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпечності. Протиправність як формальна ознака злочину. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності. Елементи злочину як явища реальної дійсності: об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторона злочину. Класифікація злочинів залежно від ступеня тяжкості. Поняття складу злочину і його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення злочину і складу злочину. Ознаки складу злочину. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону злочину як елементи складу злочину.

Види злочинів. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи. Злочини проти власності. Злочини проти громадської безпеки. Службові злочини.

Стадії скоєння злочину. Поняття і види стадій вчинення злочину. Закінчений та незакінчений злочини. Поняття закінченого злочину. Поняття і види незакінченого злочину. Поняття готування до злочину, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види готування до злочину: підшукування засобів чи знарядь для вчинення злочину; пристосування засобів чи знарядь для вчинення злочину; підшукування співучасників; змова на вчинення злочину; усунення перешкод; інше умисне створення умов для вчинення злочину. Кримінально-правова оцінка готування до злочину невеликої тяжкості. Відмежування готування до злочину від виявлення умислу. Поняття замаху на злочин, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на злочин. Поняття і ознаки закінченого замаху на вчинення злочину

і незакінченого замаху на вчинення злочину. Добровільна відмова при незакінченому злочині. Поняття добровільної відмови від вчинення злочину і її ознаки. Мотиви добровільної відмови. Стадії вчинення злочину, на яких можлива добровільна відмова від злочину. Правові наслідки добровільної відмови від злочину. Діяльне каяття при вчиненні злочину: поняття і види. Відмінність діяльного каяття від добровільної відмови від вчинення злочину.

Співучасть у злочині. Законодавче поняття співучасті у злочині. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників. Організатор вчинення злочину, його поняття і види. Об'єктивна та суб'єктивна сторона дій організатора. Підбурювач. Характеристика дій підбурювача з об'єктивної та суб'єктивної сторони. Пособник. Характеристика дій пособника з об'єктивної та суб'єктивної сторони. Види пособництва: фізичне та інтелектуальне, їх зміст. Форми співучасті: поняття та критерії поділу. Поділ форм співучасті за об'єктивними ознаками: проста співучасть; складна співучасть (співучасть з розподілом ролей).

Поняття, ознаки і підстави кримінальної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність як один із видів юридичної відповідальності. Визначальні ознаки кримінальної відповідальності. Визначення кримінальної відповідальності. Відображення у кримінальній відповідальності факту реальної взаємодії особи, яка вчинила злочин, і спеціальних органів держави в межах кримінально-правових відносин. Кримінально-правові відносини: їх юридичний зміст, суб'єкти та об'єкт. Момент виникнення і закінчення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності.

Види кримінальних покарань. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців.

Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Цивільне право

Загальні положення зобов'язального права. Поняття та склад зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань. Система цивільних зобов'язань. Динаміка суб'єктивного складу зобов'язань.

Цивільні договори. Поняття цивільно – правового договору та його юридичні ознаки. Класифікація договору. Зміст і тлумачення договору. Порядок і способи укладення договору. Поняття зміни, припинення договору та їх правові підстави. Правове регулювання відмови від виконання договору та його розірвання.

Окремі види договірних зобов'язань. Поняття, юридичні ознаки та види договору купівлі – продажу. Договори поставки, контрактації. Договір міни. Поняття та юридичні ознаки договору дарування. Договір найму. Поняття договору прокату. Договір оренди земельної ділянки. Загальні положення про підряд. Договори про надання послуг. Поняття договору страхування. Поняття договору консигнації. Договір банківського рахунку. Договір комерційної концесії.

Недоговірні зобов'язання. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Зобов'язання, що виникають з приводу рятування здоров'я та життя фізичної особи. Зобов'язання із заподіяння шкоди. Зобов'язання з набуття або збереження майна без достатньої правової підстави.

Спадкове право. Загальні положення спадкового права. Особливості спадкових правовідносин. Спадкування за заповітом. Поняття і підстави спадкування за законом. Відкриття та прийняття спадщини. Охорона та управління спадковим майном. Поняття та правова природа інституту виконання заповіту. Спадковий договір: форма, зміст та забезпечення виконання. Припинення спадкового договору.

Сімейне право

Сімейні правовідносини. Поняття та види сімейних правовідносин. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів. Строки в сімейному праві. Порядок та правила обчислення строків.

Правовідносини подружжя. Поняття шлюбу та його правова природа. Умови укладення шлюбу. Порядок вступу до шлюбу. Державна реєстрація шлюбу та її правові наслідки. Недійсність шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним.

Особисті немайнові правовідносини подружжя. Особливості особистих немайнових прав подружжя. Зміст особистих немайнових прав подружжя. Право чоловіка та дружини на зміну прізвища.

Майнові правовідносини подружжя. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя. Правовий режим роздільного майна подружжя. Правовий режим спільного майна подружжя та його поділ. Шлюбний договір. Права та обов'язки подружжя по утриманню.

Укладання та припинення шлюбу. Поняття шлюбу та його правова природа. Умови і порядок укладення шлюбу. Недійсність шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним. Поняття та підстави припинення шлюбу. Правові наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.

Майнові правовідносини батьків і дітей. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання. Обов'язок батьків утримувати дитину. Стягнення аліментів і заборгованість за аліментами. Припинення обов'язку батьків утримувати дитину. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків.

Опіка та піклування над дітьми. Поняття та сутність усиновлення. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. Визнання усиновлення недійсним. Скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Трудове право

Предмет, метод і система трудового права. Трудове право як галузь права України. Місце трудового права в системі права України. Поняття трудового права. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості методу трудового права в умовах переходу до ринкових відносин. Сфера дії норм трудового права. Роль та функції трудового права.

Основні принципи трудового права. Поняття і значення основних принципів трудового права. Проблема імплементації принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і система основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права. Принципи, що виражають політику в галузі правового регулювання ринку праці і ефективної зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Суб'єкти трудового права. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правоздатність та дієздатність. Правовий статус суб'єктів трудового права, його зміст. Суб'єкти індивідуальних трудових відносин. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавці як суб'єкти трудового права. Суб'єкти колективних трудових відносин. Профспілки як суб'єкти колективних трудових відносин.

Правовий статус профспілок. Поняття профспілок, їх завдання і функції. Нормативно-правове регулювання їхньої діяльності. Загальна характеристика правового статусу профспілок у трудових відносинах. Класифікація прав профспілок. Захисна функція профспілок: її зміст та форми реалізації. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Відповідальність профспілок. Співвідношення прав профспілок, органів громадської самодіяльності на підприємствах (в установах, організаціях), колективу працівників.

Трудові правовідносини. Поняття і система правовідносин у трудовому праві. Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінність трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин: цивільного, адміністративного, соціального забезпечення. Елементи трудових правовідносин. Суб'єкти трудового правовідношення. Трудова правоздатність та дієздатність громадян, підприємств, установ і організацій в сфері трудового права.

Робочий час і час відпочинку. Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Правові норми робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня і робочої зміни. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день. Графіки змінності роботи, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи. Режим і облік робочого часу, порядок його встановлення. Ненормований робочий день.

Трудова дисципліна. Поняття і значення дисципліни праці, засоби її забезпечення в умовах переходу до ринкових відносин. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівника.

III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНСТІ ВСТУПНИКІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ.

Кожен білет містить двадцять п'ять питань та чотири варіанти відповіді, серед яких лише одна правильна. Виберіть правильний, на Вашу думку варіант і позначте його на аркуші письмової відповіді. Оцінювання знань та умінь вступника на фахових вступних випробуваннях оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів:

Оцінку **«відмінно»** (192-200 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 23 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«добре»** (168-188 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 17 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«задовільно»** (144-164 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 11 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«незадовільно»** (0-140 балів) вступник отримує за умови наявності менше 10 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Кількість правильних відповідей	Відповідність правильної відповіді кількості балів за стобальною шкалою ECTS
A	Відмінно	100-90	25	200
			24	196
			23	192
B	Добре	89-82	22	188
			21	184
			20	180
C		81-75	19	176
			18	172
			17	168
D	Задовільно	74-66	16	164
			15	160
			14	156
E		65-60	13	152
			12	148
			11	144
F	Незадовільно	0-59	10	0-140

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Гавриш С., Сутковий В., Філіпенко Т. Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К. : «Генеза», 2010. 221 с.
2. Гринь О. Д., Донченко О. І. Правознавство : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2016. 206 с.
3. Наровлянський О. Д. Правознавство (профільний рівень) : Підручн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). / Наровлянський О. Д. К. : Грамота, 2018. 272 с.
4. Опришко В. Ф. Правознавство: Підручник / Опришко В. Ф., Шульженко Ф. П., Шимон С. І. та ін. К. : КНЕУ, 2003. 767 с.
5. Правознавство : навчальний посібник / под. ред. В. Мирошниченко, Д. Каменський. К. : Центр навчальної літератури. 288 с.
6. Правознавство (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.М. Лук'янчиков та ін. Харків : Вид-во «Ранок». 2018. 256 с.
7. Правознавство: Підручник / Крестовська Н.М. та ін. Одеса : Атлант, 2015. 554 с.
8. Філіпенко Т.М., Сутковий В.Л. Правознавство (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Київ : Генеза, 2018. 352 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 27.02.2019).
2. Акт проголошення незалежності України : Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серп. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12> (дата звернення: 27.02.2019).

3. Декларація про державний суверенітет України : Декларація Верховної Ради Української РСР від 16 липня 1990 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (дата звернення: 27.02.2019).
4. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 27.02.2019).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № № 8074-10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 27.02.2019).
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 27.02.2019).
7. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 27.02.2019).
8. Цивільний Кодекс: Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 27.02.2019).